СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 203. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 1. вересня 1931. VOL. XXXIX. No. 203. Jersey City, N. J., Tuesday, September 1, 1931. THREE CENTS.

ЗАМАХ НА ВІЦЕПРЕЗЕСА СОЙМУ

ПОЛЬСЬКА ПОЛІЦІЯ ПОСУДЖУЄ УКРАЇНЦІВ ЗА ВБИЙСТВО ПОСЛА ГОЛУФКА.

ВАРШАВА. — Тадеуша Голуфка, посла до польського сойму, визначного діяча про-урядового бльоку та віцепрезидента польського сойму, вбито вистрілами в його віллі в літниску Трускавці, в Східній Галичині. Три напасники, що доконали нападу, втекли в темноті. Поліція посуджує українських терористів.

Голуфко вважався спеціялістом для національних справ. Він брав визначну ролю в переговорах з УНДО-м, а відтак боронив у ґазетах цих переговорів, доказуючи між іншим, чому польський уряд мусів жадати від Українців відкликання жалоб до Ліги Націй (тоді, як уряд опісля заперечував, буцімто він такі домагання ставив).

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД НЕ ЗЛОВИВ ВИНОВНИКІВ І ЗАПОВІДАЄ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УКРАЇНЦІВ.

ВАРШАВА. — Польському урядови не вдалося ні зловити ні попасти на слід убийників віце-президента польського сойму Голуфка.

Поліція не може навіть показати якогось ключа до розвязки вбийства. Ходять чутки, що напасники втекли в Чехословаччину.

Як звичайно в таких невдачах, уряд збирається мститися на Українцях. Заповідають нові репресії.

ПОЛЬЩА ГОТОВА ГОВОРИТИ З БОЛЬШЕВИКАМИ.

ВАРШАВА. — Польща й большевицький уряд у Москві знову говорять про новий договір. Між сторонами є ще поважні ріжниці щодо розмірів договору, але обі сторони є однаково склонні до заключення якогось порозуміння.

Польські ґазети пишуть, що такий договір буде корисний для Польщі не тільки тому, що між Росією й Польщею почнеться торговля при активній участи Франції, але й тому, що Польща буде спокійніша за свої східні границі.

СПРАВИ „ПАЦИФІКАЦІЇ" НЕМА НА ПОРЯДКУ ДНЯ ЛІГИ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА.—Делеґати на засідання Ради Ліги Націй уже почали зїжджатися. Засідання почнеться у вівторок.

На порядку дня нарад поставлено австрійсько-німецький митовий союз та трактування Польщею німецьких меншин.

ВЕЛИКІ ТОВПИ НАРОДУ ВІДПРАВЛЯЮТЬ ҐАНДІЯ ДО ЛОНДОНУ.

БОМБЕЙ (Індія). — Магатма Ґанді, провідник індійських націоналістів, виїхав звідси кораблем „Раджпутана" на конференцію з англійським урядом у Лондоні. Його випровадили величезні товпи народу. Ґанді був одітий тільки в полотно через бедра, постоли й хустку.

У розмові зі своїми прихильниками він не висказував великої надії на успіх конференції, на яку іде.

НОВА ПОДОРОЖ „ЦЕПЕЛІНА".

ФРІДРІХСГАФЕН (Німеччина). — Кермовий бальон „Цепелін" вибрався в дорогу до південної Америки.

Думає доїхати до Бразилії, не осідаючи нікуди по дорозі.

Везе з собою 200 фунтів почти та 49 пасажирів. Бальон має 7 тон топлива.

ЯЗВА САРАНЧІ В АФРИЦІ.

КЕЙП ТАВН (Південно-Африканський Союз).— Хмари саранчі зробили величезну шкоду в плодах на полях Східньої Африки. Урядови дуже трудно настарчити поживи тубильцям, які лишилися через язву зовсім без їди.

ВИБОРЦІ ДОМАГАЮТЬСЯ РЕЗИҐНАЦІЇ МЕК ДОНАЛДА.

ЛОНДОН. — Заряд партії праці парляментарного округа Сіґем Гарбор, котрий через дві каденції представляв теперішний премієр Мек Доналд, рішив на своїм засіданню зажадати від Мек Донелда зречення посольського мандату. Мек Доналд ще не відповів на домагання.

У своїм листі до цього заряду Мек Доналд заявив про своє становище, що Англія станула у тяжкій фінансовій кризі, з якої він не бачив іншого виходу, як тільки зниження пайки для безробітних. Коли партія праці на це не зґодиться, то уряд, що вийшов з партії праці, мусить зрезиґнувати, а уряд, що прийде на його місце, обкроїть пайку далеко більше, як обкроїв би уряд з боку партії праці.

Відомий лондонський тижневик „Обсервер" підносить заховання Мек Доналда як доказ незвичайно сильного характеру. Редактор ґазети, відомий Ґарвін, заявляє, що колиб умовини політичного життя довели Мек Доналда до резиґнації з політичної діяльности, то справді політичне життя Англії було би гідне пожалування.

„УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС" ПРИПИНЕНИЙ.

У звязку з арештуванням відповідального редактора перемиського „Українського Голосу", Р. Зибликевича і бувшого посла Зубрицького поліція перевела ревізію в редакції цього тижневика. Наслідок ревізії був такий, що на домагання прокуратора видавання „Українського Голосу" припинено аж до дальшого рішення.

ВИКРИЛИ ВИНУВАТЦІВ.

Поліція з Чорткова арештувала Гарасима Федюка, Гаврила Підгірного, Федя Голуба та Івана Кучму за те, що напали на гостинці на селян з Вербович і застрілили Миколу Козачка.

ЗАСТРІЛИВ ЯК ПСА.

Управитель фільварку у Вяжлові, пов. Сокаль, Ілля Войтасевич, стрілив до візника Йосифа Лея і положив його трупом. Убивник сам зголосився до поліції і зізнав, що убив візника нібито у власній обороні, бо Лей замахнувся був на нього колом.

ГРІМ УДАРИВ У ЦЕРКВУ.

В ночі на 8. серпня підчас бурі грім ударив у деревляну церкву в Краснім, пов. Турка. Церква, що представляла вартість 40,000 зол., згоріла до тла.

АРЕШТУВАННЯ.

У звязку з нападом біля Бірчі та на почту в Трускавці арештували на днях у львівськім і станиславівськім воєвідстві багато Українців, головно серед академічної молоді та вчительства.

З арештованих 9 людей у звязку з нападом у Трускавці випустили двох, бо вони доказали алібі. З придержаних три походить зі Стрия, а три з Трускавця.

Паращака, про якого згадуємо на іншім місці, випустили на волю, бо він виказав своє абілі. Він приїхав був з Франції до своєї жінки, яка служить в одного трускавецького лікаря. Паращака арештували на основі довірочної вістки, яка виявилася містифікацією.

КОЛЬОНІЯ НАГИХ.

В німецькому селі Накендорф біля Гамбурга повстала кольонія людей, що ходять цілком нагі. Спираючися на основах гігієни, вони кажуть, що в літі людина повинна жити так, як прийшла на світ і як живуть досі деякі первісні племена. Над озером серед ліса побудували павільон, в якому міститься управа кольонії. Самі мешканці живуть у малих дімках чи шатрах, розкинених серед парку. Їдять найпростіші страви, купаються, угри і чуються дуже щасливі. і чуються дуже дуже щасливі. Не вяжуться зовсім своєю наготою, мущини та жінки, а їх поведінка не ріжниться нічим від людей одітих.

ТРИ ПОЖЕЖІ ЩО НОЧІ.

В Оріхівцях, пом. Мостиська, хтось підпалив стодолу зі збіжем на шкоду Станислава Когута. Слідуючої ночі згоріла стодола зі збіжем Яна Колодзея. На третю ніч жертвою пожежі впала стодола зі збіжем на шкоду Юзефа Косовського. Всі три пожежі повстали наслідком підпалу.

ЗВІРЯЧИЙ ХАРАКТЕР ПОДІБНИЙ ДО ЛЮДСЬКОГО.

Д-р Раймунд Дітмарс, довголітний директор зоольоґічного городу в Бронксі, видав книжку, затитуловану „Стрендж Енімалс Ай Гев Новн", в якій описує життя звірят. Він каже, що звірята є флеґматичні, хитрі, злобні, злочинні, зрадливі й уперті, цілком так як і люди.

ПІСЛЯ НАПАДУ НА ПОЧТУ В ТРУСКАВЦІ.

Директор почтового уряду в Трускавці, Длуґош, каже, що після полагоди службових справ хотів вийти з кімнати, та в тій хвилі побачив у дверях замаскованого чоловіка з великим бравнінґом у руці. Чоловік той крикнув по польськи: „Руки вгору — не рушатися!" Дир. Длуґош не знав, що побіч у касі був уже другий напасник, який забрав там 27,500 зол. Свідки зізнають, що всі напасники крім провідника нападу були дуже молоді, а руки, в яких держали бравнінґи, ввесь час їм дрижали. Лише провідник, мущина високого росту, смаглявий на лиці, виявляв велику вправу і певність себе та доглядав над справністю підчинених собі. Як забрали гроші з каси, один з напасників сказав глумливо: „Дідівська почта, не варта було фатиґуватися!" Напасники,—твердять польські джерела — забрали в публики, що була в почтовім уряді, під загрозою револьверів 2,677 зол. Поліція й військо обставили всі дороги й ліси. Поліційна облава з поліційними собаками з трох зовнішних боків зміряє в напрямі скільських лісів, у яких, як твердять польські джерела, скриваються учасники нападу. У ночі на понеділок поліція арештувала 35 Українців, яких підозріває, що помагали учасникам нападу. Над раном напав хтось на лісничівку в Доброгостові, одначе нічого не взяли, бо їх сполошили. Здогадуються, що цей напад був у звязку з нападом у Трускавці.

БАНДИТИЗМ НА СЕЛІ.

Двірський слуга з Віднова, Іван Петриця, вертав з жінкою вечером з Куликова додому. На дорозі припинило їх трох опришків і зажадали грошей. Коли Петриця боронився, один напасник свиснув і з криївки вискочив вояк та загрозивши багнетом, поміг відібрати йому всі гроші, які мав — лише 10 зол. Поліція викрила, що вояком був урльопник Микола Ленчук, а його спільниками Валентій Буда з Кошелева, Владислав Чистонь з Надійча і Он. Лахман з Гребенець. Всіх арештовано.

ПІМСТИЛАСЯ.

В Парижі застрілила п. Дітріч свойого любовника Авґуста Лекока, шефа персонального відділу при міністерстві скарбу. Вбила його тому, бо він не хотів з нею женитися, хоч їй обіцював. Те вбивство викликало в Парижі велике враження.

НІЧ БУЛА ЗАКОРОТКА.

До почтового уряду в Сковові на Горішнім Шлеську вломилися злодії і вкрали більшу скількість грошей. Злодії лишили в почтовому уряді карточку, в якій пишуть, що ніч була для них закоротка і тому вони не могли докладно ограбити почти.

МУРИНИ ЗІЛИ БЕЛЬГІЙСЬКОГО КОМІСАРЯ.

Командант кольоніяльних військ, який здавив повстання серед муринських племен у Конго, віднайшов кістяка бельгійського комісаря, якого зїли чорні. Голову комісаря забрав вожд муринського племени як воєнну добичу.

НАСЛІДКИ БЕЗРОБІТТЯ.

Львівський безробітний Францішек Ковальський дістав нервовий розстрій і застрілив револьвером свою жінку, а опісля тяжко ранив себе. В грізному стані відвезли його до лічниці.

НАПАД НА ВЧИТЕЛЬКУ.

З Колодієва до Галича вертала вчителька Стефанія Кордаківська. На неї напали подорозі два замасковані бандити та зрабували їй 400 золотих готівкою і валізку з одежею й цінними документами.

ВЕЛИКА КРАДІЖ ПОЧТОВИХ МАРОК.

В ночі 3-го серпня невідомі справники вломилися до маґазину головного почтового уряду у Варшаві та вкрали там велику скількість почтових марок на суму 300 тисяч золотих.

Польські часописи пишуть, що поліція веде слідство в справі тієї крадіжи рівночасно в кількох напрямах. Та найбільше правдоподібним є — пишуть польські часописи — що ті почтові значки вкрали якісь три елеґантні панове, які попереднього дня приїхали з Берліна (ой, той Берлін!) і яких бачили поліційні аґенти на варшавськім залізничім двірці, в головнім вестибулю почтового будинку та на головнім познанськім двірці у Варшаві, як вони всідали до поїзду. Шукають тепер за тими таємничими панами з Берліна.

ВЕЛИЧЕЗНА ЧЕРЕПАХА.

Величезну черепаху добули з моря рибаки коло Фюме (Югославія). Черепаха довга півтора метра, важить 110 кг. і має коло 80 років. Коли її перевозили до провізоричного басену, черепаха відгризла одному робітникови палець.

8 СЕЛЯН ЗАГРИЗЛИ ПСИ.

В лісах під Клюєм (Кольошвар) кільканацьох селян, узброєних рушницями, зробили нагінку на здичілі пси, що волочилися в околиці, нападаючи на людей. Коли кілька псів убито, розярені звірята кинулися на селян і почали їх кусати, а коли селяни ратувалися втечею, пси пустилися за ними і вісьмох селян загризли на смерть. Інших 9 селян знайшли в лісі ще живих, але страшно покусаних, так, що до шпиталю повезли їх у безнадійному стані.

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ 8 ЖІНОК.

В Італії між стаціями Понте Куроне і Тертона поїзд, що їхав з Міляно до Ґенуї, наїхав на авто, в якому було 8 жінок. Всі вони згинули в катастрофі.

ЗГОРІЛА СТИРТА.

В Ернсдорфі, пов. Бібрка, згоріла в ночі на 9. серпня стирта пшениці на фільварку Білий Двір Генрика Чайковського. В стирті було 150 кіп пшениці, вартости 3,000 зол. Збіже було обезпечене. Поліція арештувала двох людей, підозрілих у підпалі.

МИМО ДЕПРЕСІЇ КУПУЮТЬ ЧИМРАЗ БІЛЬШЕ КНИЖОК

НЮ ЙОРК. — Видавничі спілки в Америці стверджують, що в часі найбільшої депресії й застою в бизнесах книжкові підприємства роблять добрі інтереси. Видавці кажуть, що люди тепер читають далеко більше ніж у добрих часах і то читають самі серіозні, наукові річи з поля економії, політики і фільософії. Тому саме видається тепер так богато ріжних старих клясичних творів.

ЖИДИ ЖЕРТВУВАЛИ ЗА РІК $56,200,870.

НЮ ЙОРК. — Жидівська Телеґрафічна Аґенція подає, що американські Жиди зложили за останній рік на ріжні добродійні цілі $56,200,870. Це є жертви на жидівські й інші цілі в Америці й поза Америкою.

Спеціяльно на жидівські цілі зібрали жидівські орґанізації $30,335,000. Між жертводавцями на жидівські цілі є одна жертва на $1,000,000 і 15 осіб, котрі зложили по $100,000 і вище.

Між іншими жертводавцями згадано полковника Майкела Фрідзена з Ню Йорку, котрий пожертвував „Метрополитен Мюзеум оф Арт" свою артистичну колекцію вартости $10,000,000.

КЕМБЕЛ ЗА ЗНЕСЕННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — Мейор Морис Кембел, бувший прогибіційний адміністратор на східній округ Ню Йорку, написав у журналі "Репіл" статтю, в якій каже, що в Злучених Державах живе 100,000,000 людей, котрі цілком не дбають за те, щоби прогибіція була задержана.

Кембел каже, що з федеральним урядом кооперують у форсованню прогибіції тільки такі стейти: Ню Гемшир, Ореґон, Вірджінія, Огайо, савт Керолайна й Вест Вірджінія. Інші стейти відносяться до цеї справи рівнодушно, або прямо ворожо. Виходом з такого положення, каже Кембел, може бути тільки знесення прогибіції.

„Репіл" це новий журнал, який щойно зачали видавати, а який присвячений виключно поборюванню прогибіції.

БАНДИТ ЗРАНИВ ДІВЧИНУ НА ВУЛИЦІ.

НЮ ЙОРК. — Бандит, стріляючи в Бруклині в дільниці Ред Гук з автомобіля до своєї жертви, зранив 18-літню дівчину, Мисс Дженні Балянтіно.

Корабельний вантажник Сантора, батько 12 дітей, котрий тоді знаходився на вулиці, каже, що це він мав впасти жертвою стрілянини з рук ґенґстерів, котрі вже кількома наворотами відгрожувалися йому за те, що він не оплачується їм за особисту охорону.

Отцей бандитський напад стався в Бруклині в тім часі, коли поліція триюмфувала, що перевела добру чистку бандитів.

ПОЛЯК — ВАТАЖОК ҐЕНҐСТЕРІВ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Виказується, що вбитий в Атлентик Сіти Майкел Дж. Дофі називається на ділі Вилієм Кузік і є польського походження.

Кузік мешкав в Атлентик Сіти в готелю „Амбеседор" і платив тижнево за кімнату і харчі $1,000.

Його вбили підчас спання якісь незнакомі злочинці, з котрими він того самого дня весело забавлявся. Кажуть, що це були ґенґстери нюйорської банди, яка конкурувала з бандою Кузіка в доставі пива.

В помешканню Кузіка знайшли богато ріжних записок і ріжні телефонічні адреси, з яких виходить, що Кузік був у спілці з ріжними політикерами.

НОВІ ДЕРЖАВНІ БОНДИ.

ВАШИНГТОН. — Державна скарбниця видає нові державні бонди на суму $1,100,000,000 щоби покрити недобори.

Бонди будуть в більшій частині довготермінові, на 24 літ, і 3%. Це є найнижча процентова стопаповоєнних часів.

НЕ БУДЕ ЗАХИСТУ В НЮ ЙОРКУ ДЛЯ НОВИХ БЕЗРОБІТНИХ.

НЮ ЙОРК. — Департаменти публичного безпеченства звертають увагу безробітних ріжних міст Америки, щоби вони не йшли до Ню Йорку і тут не шукали роботи і захисту, бо місто ледви зможе дати собі раду зі своїми безробітними, тут замешкалими. Міські захисти, кажеться в осторозі, мають дати цеї зими 800,000 притулків і 3,000,000 обідів, а понад те місто не буде всилі нікому дати допомоги.

ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВБИВСТВ.

КЛЕРКСБУРҐ (Вест Вірджінія). — Генри Ф. Паверс, літ 45, відомий з того, що зводив ріжні вдовиці обіцянками, що буде з ними женитись, і відбирав від них гроші, а потім їх вбивав, признався тепер до вбивства двох жінок і трох дітей. Шукають тепер за дальшими його жертвами.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.06
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НАШІ ДІТИ

Комісія Викершема виправдала іміґрантів від закиду злочинства. Ті, що родилися в старім краю, є, як виказує статистика, примірними членами американської суспільности. Зате поставлено в сумнів щодо злочинства діти іміґрантів, себто те покоління, яке вже вродилося тут на американській землі й тут виховалося.

Комісія Викершема не сказала в тій справі останнього слова. Вона заявила, що та справа вимагає совісного провірення. Всеж таки на підставі дотеперішніх дослідів над старими іміґрантами можна вже певно ствердити, що тут роджені діти іміґрантів не є такими добрими горожанами як їх батьки.

Але ті діти іміґрантів не є теж гіршими від дітей Американців з діда-прадіда. Це вже можна зміркувати з тих кримінальних історій, з якими доводиться нам стрічатись у щоденних звітах преси, а в яких більша частина злочинців це „чистокровні" Американці. Але фактом є, що тасама преса доносить теж багато кримінальних злочинів, поповнюваних [illegible]ми іміґрантів.

Ми бачимо, що ті, котрі наборзі „американізуються", себто не говорять мовою своїх батьків, нехтують їх авторитетом і їхнім способом життя, входять дуже часто в такий вир життя, що доводить їх до вязниці, а то й до електричного крісла.

До певної міри старий іміґрант є безсильним щодо контролі над вихованням своїх дітей, котрі дуже часто ним нехтують як людиною старокраєвою, себто відсталою. Але й старі Американці теж ломлять собі голови над своїми дітьми, бо й вони теж не є „модерними" для своїх дітей. Вже з того видно, яка це важна проблєма, виховання молодого покоління, особливо коли виховують його старі іміґранти, котрі виросли і виховалися в цілком інших відносинах ніж їх діти. Та мимо того не можна цеї проблеми збувати мовчанкою.

І от з того боку ми бачимо, якими це важними чинниками є в нашім житті не тільки дім, але й організація, школа, а далі церква. І тому саме треба нашому старому поколінню дуже дбати, щоби їх діти були в наших орґанізаціях, під котролею нашого загалу, щоби були в нашій школі й у нашій церкві. Бо бачимо наглядно, що хто зріс з тими інституціями, цей є доброю дитиною для батька і добрим членом орґанізацій та добрим горожанином.

УКРАЇНСЬКА ЗАГАЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ

Вийшов з друку І. том української енциклопедії. — Кождий Українець повинен мати цю книгу!

Недавно появився у Львові викінчений перший том Української Загальної Енциклопедії, який виходив цілий рік щомісячними 4-аркушевими зшитками, під головною редакцією нашого вченого, д-ра Івана Раковського. Сей твір є не лише цінний своєю внутрішньою вартістю, але й робить гарне враження своїм зовнішнім виглядом. Читкий друк на доброму папері, дбайливо викінчені ілюстрації, гарна оправа — отсе зовнішні признаки твору. Внутрішня його вартість така велика, що можемо бути дійсно горді з цього. Се признає нам і чужа преса.

На зміст цього монументального твору вложило кількадесять найліпших наших наукових сил свою фахову працю, які тимсамим дають запоруку, що твір є великої наукової цінности. Книга обіймає 660 сторін друку і має 1,312 колюмн.

На кождій сторінці є по кілька ілюстрацій, які служать для пояснення змісту. Крім того в творі є 6 гарних кольорових мап, 4 кольорові ілюстрації зі звіринного світа Азії, Африки, Америки й Австралії, важніші гриби України і три карти: будівництво, гірництво й електричність. При будівництві є гідні уваги взірці світової архитектури, як напр. прегарні поганські святині Ананде з Бірми в Індії. Ілюстрації виконано після найновіших вимог техніки в Німеччині, через що кошти видавництва — вже хоч би через велике заграничне мито — значно зросли. Одначе все таки ціна книжки є може навіть дешевша, як ціна рівнорядної книжки в інших народів. Перший том УЗЕ коштує в краю зброшурований 72 зол., оправлений у полотно 80 зол., **за границею 10 ам. долярів, куди висилають тільки томи, оправлені у півшкірок.** Наклад має обіймати 3 томи. Перший том має гасла від букв **А** до **Ж.**

Поміж безчисленними гаслами під буквою **А** займають досить обширне місце при гаслі „Америка" знаменито опрацьовані огляди: ґеоґрафія, історія, відкриття, описи, назва країни, розселення, промисл, техніка і література з отсими представниками: Бредстріт, Годфрей, Френклін, Фронс, Трембел, Барлов, Бріянт, Лонгфелло, Дена По, Ервінґ, Купер, Едгар По, Брет-Гарт, Бічер, Стов, Сміт, Марк Твейн, Голмс, Джек Лондон, Френк Норіс, Кенфілд. Рівнож обширно опрацьовані під гаслом „Альпи": рістня, звірня, розселення людности, її заняття, ріки, гірництво і залізничі шляхи. Під гаслом „Анна Ярославна" (донька нашого князя Ярослава Мудрого, жінка французького короля Генрика І., мати короля Филипа) бачимо найдавніший зразок укр. письма з р. 1063., а під гаслом „Ассурбаніпал" (668—626 пер. Христом) зразок кленового письма в Ассирії. При гаслі „Африка" знаходимо описи життя африканських народів і їх культури.

Під буквою **Б** є поміж ріжними багатими й цікавими описами добре начеркнена історія, ґеоґрафія, мова, література, мистецтво й розселення Бразилії, Білоруси, Болгарії і нашої зеленої Буковини. Є рівнож опис Берестя, що є важне в нашій історії собором 1596. р. і миром 1918. р. Досить обширно є представлена історія і розвиток большевизму аж до нинішніх часів. Під гаслом Боєва Управа знаходимо статтю про завязок і розвиток нашої військової орґанізації: Українських Січових Стрільців.

Дуже впадає в очи під буквою **В** досить обширно описане вавилонсько-ассирійське мистецтво з сімома ілюстраціями, версальський мир, український вертеп, поширений в XVI—XVII вв. на Україні. Велика Британія з північною Ірляндією, Византія, її література, мистецтво і право. Не пропущено тут і гарних описів наших Карпат під гаслом „Ворохта".

Під буквою **Г** звертаємо увагу на обширно представлену ґеоґрафію, історію, літературу, мову, фільософію, мітольоґію, музику, церкву, мистецтво і письмо Греції, дальше на літературу, мистецтво, історію, ґеоґрафію Голяндії, Грузії, а вкінці на говірку й мистецтво нашої Гуцульщини. Є тут рівнож досить докладно описана історія греко-кат. церкви. Не пропущено й цікавих інформацій для гігієністів про необхідні відживчі засоби для тварин — вітаміни.

Поминаючи цікаві описи з ріжних галузей науки, широке місце займає під буквою Ґ опис ґерманської мітольоґії, мови, стилю й мистецтва.

На дальшому місці під буквою **Д** стрічаємо м. ін. цікавий і докладний опис нашого Дніпра. Є ще поміж іншими ширша стаття про друкарство, пояснення цікавими ілюстраціями друкарських машин ріжного типу та кількома взірцями друкованого слова ріжного часу.

Дальше слідують під буквою **Е** цінні описи електричности, до яких є додані цікаві ілюстрації електричних машин і приладів для пояснення.

Під буквою **Є** знаходимо змістові нариси з ріжних досягнень науки, серед яких визначаються докладні описи Єгипту з його історією, ґеоґрафією, музикою, мистецтвом, а дальше багатого в історичні памятки міста Єрусалиму.

Вкінці під буквою **Ж** цікавлять нас передовсім огляди історії, мови, мистецтва Жидів. Для нас особливо цікава вістка про жидівський курінь У. Г. А. Стаття під гаслом „Жіночий рух" дає нам образ змагань жінок до рівноправности від найдавніших часів взагалі, а зокрема у нас.

Зокрема повчаючі для нас всі дані й дати історичних українських осіб, місцевостей, культурних установ, то-що, які видніють в енциклопедії. Важніші з них: Берестейський собор і мир, Біла Церква, Боєва Управа, Борислав, Галичина, Дніпро, Володимир Волинський, Всеукраїнська Академія Наук, Всеукраїнська Загальна Орґанізація, Всеукраїнський Національний Конґрес, Всеукраїнський Військовий Зїзд, Гайдамацький Слобідський Кіш, Гайдамаччина, Галицько-Волинський Літопис, Галицько-Руська Матиця, Галич, Говерля, Гуцульщина, а далі: Алчевська Христя — письм., Боберський Іван — педагоґ, Бодянський — учений славіст, Бортнянський — композитор, Брюховецький — гетьман, Вагилевич — діяч з гал. трійці, Вахнянин — письм., Вересай — бандурист, Виговський — гетьман, Винниченко — письм., Вишня — поет, Весоловський Яросл. — журналіст, Вітошинський — ґенерал-майор, Вовчок — письм., Вітовський — секретар військ. справ, Грінченко — письм., Грушевський — історик, Дорошенко — гетьман, Галечко Софія — УСС, Драгоманів — учений і т. д.

Переглядаючи сторінки І-го тому енциклопедії, мимоволі мусимо подивляти гурток людей, які відважилися в теперішній час без нічиєї посторонньої помочі такий високо-культурний твір видати. Як у передмові зазначено, гурток тих людей пожертвував усім своїм майном на те, щоби нам дати в руки свою рідну енциклопедію. Ми можемо лише голову схилити перед великою ідейністю тих одиниць, що не побоялися піднятися великого діла, хоч гірких досвідів у тому напрямі у нас дуже багато. Вже батько першої друкованої книжки на нашій Землі (1574) зазнав багато зла через недостачу зрозуміння широких мас для книжки. Він малює те зло такими словами: „. . . і обходив я багатьох багатих і благородних серед суспільства, просячи помочи від них і кланяючися їм, стаючи на вколішках і обличчам припадаючи до землі, омивав їх ноги моїми сльозами, що лилися сердешно, й те робив я не раз, не два, а багато разів і велів я священикові в церкві голосно всім сказати. Не випросив я умиленними словами, не вимолив многосльозним риданням, не виєднав ніякої ласки священичими чинами, а плакав я пре-гіркими сльозами, що не знайшов когось, хто зласкавивсяб і поміг би".

Се вже дуже давно діялося. Одначе й пізніші досвіди ріжних наших видавців і діячів доказують, що велика ще часть нашого народу не має досі належного зрозуміння для доброї і необхідної книжки. Може сим разом буде ліпше.

Праця велика зроблена. Діло готове жде на заслужену нагороду нашого громадянства. А найліпшою нагородою для видавців і редакції буде, як широкі маси розкуплять в короткому часі цілий наклад першого обемистого тому енциклопедії і заохотять редакцію до скорого викінчення дальших томів. Цієї книги не сміє забракнути в жадній українській хаті, бо є вона потрібна і для молодого і для старого, для ученика і для професора, для робітника, селянина та інтелігента. Се є книга, в якій містяться відомости з усіх найновіших досягнень науки.

Редакції УЗЕ можемо побажати хіба дальшої успішної праці над викінченням двох дальших томів, які з певністю так само, як і перший том, будуть пишатися гарним змістом і вмілим технічним викінченням.

Хто хотів би замовити собі Загальну Українську Енциклопедію, хай висилає замовлення і гроші в сумі 10 долярів на адресу: **Адміністрація В-ва „Української Заг. Енциклопедії", Коломия, Народний Дім, EUROPA, POLAND.**

В міському парку.

— Чому листя дерев в осени червоніє?

— Це з того всього, що воно бачило ціле літо.

У шпиталі.

Лікар: А як чується той хорий, що я йому вчора записав лікарство проти горячки?

Доглядачка: Помер, прошу пана доктора.

Лікар: То перед смертю горячка його покинула?

В. Будзиновський.

МІЙ ХЛОП

(Оповідання).

(9)

— Після завтра, коли вже стане смеркатися, до села прийде трівога про татарський наскок. У вас тут така звичка, що село з худобою і з усім, що має вартість, втікає в багнистий ліс по північній стороні села. Ви з жінкою і донькою також втікайте туди, але не йдіть з всіма в глиб ліса, а лишіться в кущах під лісом. Там Татари знайдуть вас. Як буде можна, то Татари возьмуть двір, щоби полонити Кушлицького з родиною...

— Воно так не буде, як ви кажете — кушнір перебив. — Після завтра в дворі буде тільки Кушлицька, моя жінка, моя донька, двірська челядь і гайдуки. Кушлицький і його донька будуть у сусіда і я буду з ними. У сусіда, відси дві милі на Снятин, весілля. Кушлицька троха недужа, отже лишиться дома. Поїде він з донькою. Я поїду, бо я в дворі тепер більше дроворуб і візник, як кушнір. Поїдемо зараз рано... Хіба що від тої їзди як викручуся...

Підісланий надумався і каже:

— Може воно й ліпше, що так буде. Від їзди не викручуйтеся. Як не поїдете, то крутіть так, щоби попасти в татарські лика. Як поїдете, то нехай так крутять ваша жінка і донька. Се весілля нам дуже на руку. Мабуть троха змінимо наш плян. Як повезете пана до його сусіда на весілля, то лишитеся там ночувати, чи з кіньми вернетеся до вашого двора?

— Лишуся, бо через хоробу жінки Кушлицький буде на весіллю лише до півночи. Там лишить доньку, і сам вернеться домів.

— Десь від четвертої води ні зполудня будьте перед двором. Я надїду і скажу вам, який остаточний наш плян.

Кушнір пішов до шляхтича сказати йому, що за вичинення шкірок той міщанин хоче заплатити лише що четвертою шкіркою, кажучи, що вартість бобра троха більша, як вартість барана або лиса. Шляхтич гукнув:

— Як не дасть шкірка за шкірку, то покажи йому ворота!

Міщанин відїхав зі своїми шкірками. День і другий минули скоро. Третої днини поїхали до сусіда. Четвернею повозив кушнір. Хоч їхало тільки двоє, Кушлицький з донькою Юзею, взяли велику телігу, бо Юзя везла кілька скриночок з весільною ґардеробою. Аж на місци переодяглася, обвісивши себе великим богацтвом в золоті і шляхотнім камінню. У волоссю діядем і шнур перел. На шиї намисто з перел і рубінів. На руках золоті нараменники, стан оперізаний золотим ланцом, пальці повні перстенів. Батько дівчини також показав, що у нього біди нема. За самі ґудзи купив би село. Молоді шляхтичі, що зїхалися на весілля, липли до Юзі, бо власними очима бачили, що вона добра партія. Для неодного з них досить було того, що на ній.

Молодий і молода ще були православні, отже звінчав їх православний піп в місцевій церкві в само полудне. Зараз по повороті з церкви в дворі заграли музики. В дворі гуляли і пили, ціле обійсте було запхане візками, колясками і ридванами весільних гостей. Візники гостей стовпилися під вікнами двора, щоби прислухуватися музикам. Між ними був також візник Кушлицького. Балакаючи з другими, все позирав на ворота. Вже йшло до вечера, коли до воріт підїхав і перед ними спинився якийсь їздець, що вів ще другого коня, навюченого бесагами. Волошин пізнав того будьто би міщанина, що до Кушлицького приїздив був з бобровими шкірками. Двірська служба бачила, що то не шляхтич, отже й не звертала на нього уваги. Волошин скористав з того і вийшов до нього. Їздець скочив з коня і спитав:

— Кушлицький не змінив свого пляну?

— Буде, як я вже сказав. Опівночи вертається до Кушлиць, донька лишається.

— То добре і не добре. Добре, що вертається, недобре, що лишає доньку. Нас кортить за одним заходом вхопити обоє. В половині дороги відси до Кушлиць наші підтяли величезного дуба і звалять його на дорогу, так, що коляса буде мусіла станути. Очевидно, хто буде їхати, впаде в наші руки. Я гадаю вістю про Татар затрівожити Кушлицького і спонукати його, щоби відїхав скорше та взяв з собою доньку. Скажіть йому, що я поступив сюди по дорозі, втікаючи перед Татарами.

Волошин післав до Кушлицького одного дворака, щоби попросив його на хвилю вийти. Коли шляхтич вийшов, цікавий, що тут в чужім дворі його хлоп хоче йому сказати, Волошин промовив:

— Приїхав той чоловік, що оноді приїздив до нас з бобрами. Тепер везе не шкірки, а вість, що з Молдави продерлися до нас Татари. Я гадаю, що ті Татари приснилися йому. Всеж таки гадаю, що моїм обовязком було таку вість і вам повторити.

— Де він? — шляхтич спитав.

— Ось там перед ворітьми.

Шляхтич підійшов до воріт і забалакав до міщанина:

— Ви чули що про Татар?

— Я втік перед ними. До Снятина прийшла вість, що з Молдави продерся до нас невеликий татарський чамбул. Люди вірять і не вірять. І я гадаю, що се фальшивий алярм, але береженого Бог береже. Що у мене було цінніше, я взяв на коня і втік.

— Хто до Снятина приніс сю вість? — шляхтич спитав.

— Приніс один вірменський купець.

— Вірмени звичайно добре поінформовані, бо кождий похід Татар є жнивом для них. Вони відкуповують добичу, отже дуже пильнують, щоби не прийти запізно. Вірменські купці звичайно тягнуть зараз за добичниками, деколи й випереджують їх. Як ту вість приніс вірменський купець, то вона мабуть правдива.

— Хоч би й так, то сі сторони від того чамбула цілком безпечні. Тут в дворі ліпше й не згадувати про те, щоби непотрібно не робити паніки і не псувати забави. Як правда те, що кажуть, то чамбул продереться пару миль нижче Снятина. Малі чамбули далеко не заганяються.

Шляхтич жахнувся і скрикнув:

— Ми тут безпечні?! Саме відтам для них найвигідніший шлях просто через отсе село.

По сих словах шляхтич замовк і позираючи боком на міщанина, став міркувати:

„Може ті Татари вибралися саме сюди? Може деякі снятинські міщани в спілці з ними? Вже нераз бувало таке, що на шляхтичів навели Татар ті міщани. Може переказали їм, що тут буде шляхоцьке весілля; що зїдуться шляхтичі і шляхтянки обліпені золотом і самоцвітами; що на столах буде срібна посудина; що буде богато расових коней; що будуть гарні доньки богатих панів, яких стати на великий окуп? Може той міщанин, то татарський спільник і їх шпіон?"

Погадавши таке, Кушлицький сказав:

— Треба двір заалярмувати...

По сих словах знов замовк і знов міркував:

„Як татари справді загадали наскочити на се весілля, то се буде ратунком для мого двора. Як гості не розїдуться, то Татари будуть тут мати тілько роботи і таку велику добичу, що далі не підуть, бо й відси не все заберуть".

Кушлицький загадав коштом сусіда і його гостей спасти себе і свій двір. Неначе питаючи, що міщанин порадив би йому, промовив:

— Заалярмувати двір, чи сидіти тихо бодай до завтра? Небезпека ще не така близька. Коли вже зїхалися, то нехай погуляють собі бодай ще до рана.

— Нині тут нема чого боятися, — міщанин замітив.

— Нині, ані завтра. Як то малий чамбул, то й мій двір безпечний, бо укріплений і боронений гайдуками. Біда лише в тім, що моя жінка недужа і з жаху могла би вмерти. Її треба би завтра вивезти до найближчого замку... Жінку з донькою. Поїдемо таки зараз. Про Татар тут в дворі не скажу тепер нікому ані слова. Аж завтра рано вишлю гінця з пересторогою. Тепер лише скажу, що гінець приніс мені вість про погіршення недуги моєї жінки... Василю, запрягай коні!

Міщанин поїхав далі на Кушлиці, Кушлицький вернувся до двора, Волошин пішов на вигін по коні. Заки знайшов чотири коні і спіймав їх, заки запряг, вже стемнілося. З двора висунувся непомітно Кушлицький з донькою, закутаною у велику хусту. Сіли в коляску і поїхали. Від самого двора аж до двора Кушлицького дорога йшла лісом, бо оба села і поля були по тім боці дворів. Ті села взагалі були в лісах майже непрохідних. В половині дороги коляса станула. Візник закляв і зліз.

— А що там? — шляхтич гукнув.

— Погано! — Волошин відповів. — Дорога завалена. Поперек дороги лежить дуб. Або старість повалила його, або хтось підтяв. Не наша сила відкинути його. Або я відпряжу одного коня і поїду в село по людей, або... пан і панна поїдуть верхом, полишивши колясу тут.

(Дальше буде).

На концерті.

— Алеж бійтеся Бога, ви вже так довго плескаєте, то співачка через вас не може далі співати!

— Я саме й тому плескаю.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОХОРОН „СПАЦИФІКОВАНОГО".

Громадянин Дмитро Шмагала з Клівленд, Огайо, одержав сумну вістку від родини про смерть „спацифікованого" Ляхами свого брата, бл. п. Гриця Шмагали з Любіня, повіт Городок Ягайлонський, Галичина.

В листах, пересланих до „Свободи", описаний похорон Покійного. Є це образ, з котрого видно найкраще, яке співчуття має наш нарід до жертв польських звірств та яка тепер є свідомість по наших селах.

Сперш зазначується в листах, що рідня не годна переповісти словами того горя, яке на неї спало, а бідна вдова пише, що „не пишу словами, а гіркими сльозами". І каже, що не є всилі описати похорону, про який „постаралися наші Українці", а за який так лютилася „поліція з Любіня Великого".

Дрібні сироти пищуть:

„Не маємо свого Тата. Дуже нам жаль, бо не буде кому на нас старатися, не буде кому нас до ліпшого розуму привести".

Покійний Гриць Шмагала дістав в громадськім домі підчас „пацифікації" від польських поспак 100 буків. Лежав хорий 5 і пів місяця. Підчас хороби тяжко мучився, бо не міг обернутися в постелі, а смерть мав легку.

Про похорон читаємо в листах таке:

„Зараз рано коло 8 години прибув до нас Всечесний наш парох, о. декан Фединський, і спитав, коли задумуємо робити похорон. Ми сказали, що в понеділок рано.

Отець декан тому заперечив і сказав так:

„Ні, похорон відбудеться в неділю, дня 28 червня, в годині 3 пополудні, бо я хочу, щоби похорон був величавий, бо бл. п. Грицько на те собі заслужив. Я попрошу своїх товаришів-священиків з околичних сіл і оркестри з Мавкович і Керниці".

Так і сталося. Похороном занявся о. Фединський і ще запросив 6 священиків, котрі прибули з Поріча, Завидович, Малкович, Керниці, Ставчан і Місток.

Був теж присутний на похороні наш посол д-р Біляк з Городка Ягайлонського й богато ріжної нашої інтелігенції з ріжних сторін. В поході було понад 3,000 людей, між ними було богато з околичних сіл.

Були теж дві наші народні оркестри з Малкович і Керниці. Співав місцевий хор під проводом Йосифа Барана. Похід представлявся дуже величаво й уставився так:

Спершу йшла процесія, потім ішли товариші Покійного, котрі разом з ним зістали побиті підчас „пацифікації" й несли терновий вінець. На тім вінці була лента з написом: „Спи, Грицю, спи, про долю України сни". Потім несли вінці від читальні „Просвіти", Тов. „Сільський Господар", каси Стефчика, Кооперативи, вінець від незнаних нам Українців, котрі перебувають у закладі на лічeнню, а далі був вінець від родини. На кождім вінці була синьо-жовта лента з написами „Пролляв кров за Україну" й іншими.

За вінцями йшли обі оркестри. Відтак хор і священики, а за ними ми, брати і шваґри, несли домовину з нашим найдорожчим братом. Домовина була покрита козацькою червоною китайкою, а під китайкою лежало біле полотно, наша господарська ознака.

За домовиною ішли жінка й діти і вся родина з вінцем, який несли дівчата. За ними поступала велика товпа народу. Похід тревав 3 години і вже сонце заходило, як ми доходили до цвинтаря.

На подвірю промовив о. Цар, а потім рушив похід селом дорогою, а задержався аж на тім місці, де має стати Народний Дім. Тут здержано похід, а оркестра відограла „Боже великий єдиний, нашу Вкраїну храни".

Велика сила народу не була би змістилася в церкві. Тому поставили біля липи на горбку проповідальницю, з якої виголосив о. Фединський надзвичайно зворушаючу промову про релігійне життя Покійного та його щиру працю для добра українського народу. І не забув о. декан згадати за осінну „пацифікацію". Навіть відважно показав рукою на громадський дім, де, як казав, дня 28 вересня 1930 р. відбулася Голгофта Покійного, де йому дали 100 буків і вкоротили життя.

По промові оркестра відограла „Боже великий..." і похід ввійшов до церкви, де відправлено панахиду, а по ній рушили ми на цвинтар.

По відправі на цвинтарі виголосив промову посол д-р Біляк, яка зворушила всіх до сліз. Він поблагословив родину Покійного й діти і подякував присутним за віддану послідну прислугу.

Домовину вложено до гробу, а оркестра відограла „Вічную память".

Пишемо Вам спільний фамілійний лист. Не дивуйтеся за письмо, бо очі мокрі й не годні ліпше те все описати".

Громадянин **Петро Липян** з Клівленду, пересилаючи ті листи, подає зібрані ним інформації про Покійного. І пише, що Покійний був підстаршиною в австрійській армії й боровся підчас війни на всіх фронтах. За української держави служив при українській артилерії з тою самою ранґою, яку мав за Австрії й не хотів аванзувати. Полякам дався нераз взнаки. Коли польські війська наступали раз на українські позиції й наші відступили, Покійний залишився з 18 Січовими Стрільцями і трома гарматами і так хитро розставив тих кілька людей і гармат, що Поляки гадали, що там є велика сила й відступили, а поправді з тих ґармат стріляв сам Покійний.

Коли Поляки заняли Галичину, польські жандарми знали про його подвиги при українськeй армії й намагалися на всі лади запхати його до тюрми. А коли не могли знайти ніякого злочину, то польський комaндант сам раз сказав: „Знаєш, Шмаґала, я за тобою сліджу, але не можу тобі нічого закинути, бо ти був чесним жовніром і поступав так, як повинен поступати жовнір".

Та мимо цього засадили його таки до тюрми і він пересидів 3 місяці в львівських Бриґідках без ніякого слідства.

Підчас „пацифікації" Поляки знайшли добру нагоду відомститися на Покійнім. Запровадили його до Народного Дому, який він орґанізував, і там дали йому 100 буків, ушкодили йому крижі й нирки, побили груди і від тих побоїв він помер по тяжких муках.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

БЕЗРОБІТТЯ.

Здається, що нема сьогодні такої теми, над якою у цілому світі більше застановлялись би, яку більше обговорювали би, ніж питання розвязки справи безробіття. Слово безробіття є сьогодня на устах не тільки тих міліонів людей, які знаходяться без праці, але і тих, які працюють і трeмтять, що можуть бути позбавлені кождої хвилі можности заробітку. Не менш актуальною являється та справа і для хлібодавців, для тих, що не потребують боятись утрати праці, а котрі достарчують варстатів праці. Є тільки та ріжниця, що в часах депресії, а головно безробіття, праця поносить тягар важкого положення. Розвязкою безробіття інтересуються не тільки робітники, але і капіталісти, не тільки поодинокі люди, але й орґанізації, не тільки поодинокі держави, але ввесь світ. На тему безробіття пишеться сьогодня у всій світовій пресі стільки, що колиб те все зібрати, то можнаб мати десятки тисяч томів друкованого слова.

Та мимо того дійсної розвязки цього важного питання дотепер не знайдено, і це питання є сьогодні ще більше акнуальним, ніж було воно десятки літ тому. Не є воно розвязаним тому, що робітники не зорґанізували ще такої сили, щоби могли заважити на законодавстві краю та на реґульованню продукцією і збутом.

Бачимо отже, що й тепер орґанізація відограє надзвичайно важливу ролю. Було би лекше з безробіттям, або й цілком його не було би, як би робітництво було зорґанізоване й мало силу рішати. А що так не є, то робітник мусить поносити тепер наслідки своєї недбайливости та байдужности до зорґанізованого життя, а наслідки ті, головно в часах економічних кріз, є аж надто видні.

Маючи на увазі вагу й силу орґанізації, памятаймо теж на заклик у Свободі „Союзовці Союзовцям". Помагаючи тим безробітним, що належать до нашої орґанізації, ми зробимо подвійну прислуґу. Помагаючи як члени членам, ми сповнюємо свій обовязок взаїмної помочі, а з другої сторони тою допомогою ми вказуємо дорогу, значіння і вагу орґанізації тим, які не належать до нашої орґанізації. Наш примір взаїмної допомоги стає заразом і заохотою приступлення до Союза для тих, які дотепер може не добачували потреби стати його членами. Помагаймо своїм безробітним членам і добрим приміром збільшаймо ряди Союзовців, ряди зорґанізованого робітництва.

Д. Галичин.

Ню Йорк, Н. Й.

ТБАДИЦІЙНЕ СВЯТО НА МАКІВЦІ.

Побіч загально-національного „Маркіянового Свята", що його український нарід рікрічно святкує на „Білій Горі", другим таким загально-національним святом є Свято на могилах Січових Стрільців на горі Маківці. Цьогорічне Свято на Маківці, яке відбулося в неділю, 2-го серпня, випало, не зважаючи на тяжку фінансову скруту та непевну погоду, не менше гарно і величаво як і попередніми роками. Вже від ранніх годин на дорогах і стежках, що ведуть на гору Маківку, почали появлятися ґуртки осіб, старих і молодих, мужчин і жінок, селян, робітників і інтеліґентів, які прямували на Маківку, щоби зложити поклін українським героям, що лягли там у боротьбі за велику ідею. Ще перед початком урочистої Служби Божої простора поляна, біля воєнного цвинтаря, виповнилася великою масою народу.

Посеред цвинтаря під великим хрестом побудовано престол, прибраний терновим вінцем і квітами, а на хресті приміщено тризуб з жовто-синіх полевих квітів. Перед цим престолом о. Галькевич, парох з поблизького села Головецька, в асисті двох священиків відправив співану Службу Божу. Підчас Служби Божої о. Червінський виголосив патріотичну проповідь. Службу Божу відспівав добре вишколений хор з села Конюхова. Після Служби Божої відбулася панахида, до якої стануло 8 священиків. Після панахиди о. Карпінський промовив до зібраного народу. На закінчення Свята хори з Конюхова і Дуліб відспівали вязанку стрілецьких пісень.

Загальна скількість учасників, що прибули на Свято, виносила понад чотири тисячі осіб. Головно селянство поблизьких сіл взяло масову участь у Святі. Богато жінок-селянок прийшло на гору з маленькими дітьми. Симпатичні Бойки і Бойкині своїми мальовничими гарними строями надавали Святови зверхньої живучости. За це кількаднeвна непогода причинилася до цього, що число учасників з дальших сторін (як Львова й інших міст), було, порівнуючи з попередніми роками, менше. В сам день Свята погода дописала, цілий день не було дощу. Свято відбулося в спокою. Присутні на Святі поліціянти слідкували вправді за всім, а зокрема уважно нотували собі зміст проповідей, але не мали причини до якоїнебудь інтервенції.

Помилка.

Власник. гостинниці кричить на гостя, якого приловив, як хотів йому вкрасти ложку.

— І ви думаєте, що я повірю вашим оправданням, що ви зробили це через помилку?!

— А я таки дійсно помилився. Мені здавалося, що то срібна ложка, а це звичайна альпакова!

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

SPOLEY WINS PUBLIC TENNIS CROWN.

By Gus T. Stahl.

Dick Spoley **is the newly crowned City singles public courts tennis champion.** In an uphill fight waged against Philip (Doc) Arnold on Saturday afternoon last before a large gallery of fans, the youthful New York University sophomore, a resident of Chestnut Street, this city, defeated the star Otis Elevator Company southpaw in five sets, 5—7, 4—6, 6—3, 6—2 and 6—3, at Trevor Park.

Spoley who was christened Richard Spolitakewicz, succeeds Peter Gartner of the South Yonkers Tennis Club, who handily triumphed last year but was unable to play in this year's event as he was entered in the tourney at the lower end club with its matches within the period of the City Public Tourney.

In the very shadow of defeat Saturday Spoley pulled himself together and with that same determination grit that carried him in the semifinals, he out-fought the veteran Arnold in the last three sets to win with flying colors.

It was a good match all the way. Neither player showed anything sensational in the line of tennis, both playing carefully, perhaps, to cautiously at times. Arnold's early class melted before the closing speed of his more youthful opponent. Doc's southpaw service, which had mowed down Johnny Fox in a semifinal, was effective in the first two sets but thereafter it seemed to be made to order for Spoley the winner of the Prescott Street tourney.

A Stubborn Duel.

After Spoley had tasted defeat in the opening two sets, the boys declared 10 minutes to refresh, both having played hard.

The title was fairly well within Arnold's grip when intermission was called and while Spoley's admirers were rather downhearted they refused to concede anything.

When the players returned after their short rest the fight became even more interesting, for in the third set Spoley ran out, 6—3, and Arnold appeared to have lost his early speed. In the fourth set Spoley again ran through Arnold, whipping the southpaw especially in play at the net.

With the match tied up, at two sets each, the contestants showed some real splendid tennis as they changed courts for the last time.

Spoley took the first two games and Arnold came on to win the third. Spoley again jumped into the fight and won the fourth game but lefthanded Phil was still in the game and he triumphed in the fifth game. Spoley won the sixth game and it was 4—2 in his favor. Arnold took the next by placing his shots almost perfectly, 4—3.

The last two games were won after a bitter fight and Spoley after taking them, rushed to the net for the final curtain which in tennis is the usual warm, sportsmanlike handshake.

During the match no less than 14 games went to deuce, while in the 28 games played Spoley doublefaulted six times while Arnold committed but four doubles.

(The Yonkers Herald, Monday, August 24, 1931).

Д-р А. Т. Кібзей.

ДЕЩО З МЕДИЦИНИ

(8)

Вступ.

Здоровля чоловіка — се найбільший скарб його. Так говорять люди і так воно справді є. Здоровля не заступлять ні почести ні маєтки. В здоровому тілі здорова душа. І про той скарб, про здоровля, про те природне богацтво, що його кождий чоловік повинен шанувати й про нього дбати, бажав би я дещо написати і як практичний лікар поділитися моїми відомостями про здоровля, про його охорону та про лікування ріжних недуг з заінтересованою тими справами публикою, з народом.

Але не так то воно легко писати про таку науку як медицина. Що іншого є написати щось для своїх товаришів-лікарів з области подрібної науки про медицину, в якімсь фаховім медичнім журналі; а що іншого є писати про те для загальної публики. Звичайний читач, нефаховий, необізнаний з подробицями таких великих студій, якими є наука медицини, не легко, а часом і ніяк не міг би зрозуміти всіх подробиць, технічних назв і т. п., що нерозривно звязані з глибшими студіями медицини. Отож якраз тому не так легко спопуляризувати сю науку, — себто зробити її вповні зрозумілою для звичайного читача.

Тому і нині, забираючись до описування прояв, наслідків і лікування ріжних недуг, я згори свідомий того, яка се трудна праця та як тяжко буде нераз представити звичайному читачеви, хочби і в найзвичайнішій мові, все те, що звязане з причинами, проявами, наслідками, а навіть лікуванням многих недуг; як тяжко передати та переповісти коротко те, про що вже зложено цілі бібліотеки.

Але буду старатися переповідати все як найбільш зрозуміло, або — як кажуть — найбільш „популярно". Колиж знайдуться критики і схочуть дещо поправити або яку добру думку піддати, то їх добрі ради й уваги я дуже радо прийму.

I.

Про заразливі недуги.

Заразливі недуги діляться на 6 громад, відповідно до причин, які їх викликують, а саме:

1. Недуги, спричинені т. зв. бактеріями — себто малесенькими животинами, що їх тільки під сильним мікроскопом бачити можна;

2. Недуги, спричинені заразливими рослинками, т. зв. „фунґус";

3. Недуги, спричинені малесенькими звірятками або т. зв. „протозоями";

4. Недуги, спричинені „метозоями" — себто недуги, що повстають через ріжні черви;

5. Недуги, спричинювані досі невідомими бактеріями, як пр. віспа і т. п.

6. Недуги, спричинені т. зв. „спірохетами", як пр. сифіліс.

Всі ті недуги — як сказано — є заразливі і про них зачнемо дещо писати.

До недуг, спричинюваних бактеріями, належить у першій мірі тиф.

Тиф.

Є кілька родів тифу. Найголовнішими є т. зв. тиф черевний або кишковий і тиф пятнистий. Се два ріжні роди тифу.

Тиф черевний (по англійськи „тайфойд фівер") — се недуга, що атакує кишки і там загнізджується, а тиф пятнистий (по англійськи „тайфус фівер") — се цілком інша недуга, котру спричинюють невідомі досі бактерії, що їх переносять на чоловіка звичайно воші через укушення шкіри. Пятнистий тиф атакує цілу кров в чоловіці і взагалі цілий організм. На шкірі та взагалі на тілі виступають рожеві пятна і висипка і тому якраз той рід тифу називається „пятнистим тифом".

Зачнемо від черевного або кишкового тифу.

А) Черевний тиф.

(Тайфойд фівер).

Се недуга, що повстає через закаження бактеріями тифу, т. зв. тифозний бациль.

Бактеріями тифу можна заразитися у всілякий спосіб:

1. Через дотик або перенесення бактерій до уст пальцями або з поживою;

2. Через питтяя нечистої води, закаженої бактеріями тифу. Так можуть заразитися цілі людські оселі, що пють ту саму воду;

3. Люди, хорі на тиф, можуть заразити здорових; зараза звичайно переноситься через кал, в якім часом є зарazки тифу навіть тоді, коли чоловік не мав симптомів або знамен тифу;

4. Через всіляку поживу, збирану або передавану через хорих людей, як н. пр. молоко, ярину і т. п.;

5. Через мухи, що можуть перенести на чоловіка бактерії тифу;

6. Через заражену тифом землю або глину. Лихі канали і збірники води, що в них гніздяться бактерії тифу, звичайно є причиною закаження тифом великої скількости людей по містах.

7. Також курява або порох земний можуть переносити заразу тифу.

Прояви недуги: Недуга черевного тифу потребує звичайно 10 до 15 днів, щоб загніздитися в кишках чоловіка; але той час тревае часом і 3 тижні.

Перші прояви недуги є дуже непомітні. Звичайно чоловік відчуває тільки біль голови, ослаблення та змучення. Але час до часу болить його черево, а навіть наступає розвільнення, або запір. Дальше показується горячка і дуже часто кров пускається з носа; дальше дрощі і загальне ослаблення. Хорий може ще ходити день і два, борючися з недугою. Думає, що це тільки катар, що скоро перейде.

Але недуга перемагає і хорий мусить положитися до ліжка. Горячка підноситься до 103 ступнів Фаренгайта. Живчик бє коло 105 разів на мінуту. Всі ті познаки побільшуються з дня на день. Чоловік стається більше хорим, а семого або восьмого дня виступає по тілі хорого висипка або прищі. Є це дуже важна познака недуги тифу. І тому лікарі, що роблять діягнозу хороби — себто хочуть її розпізнати, звичайно дуже допитуються хорого, чи мав висипку або прищі по тілі.

Другий тиждень недуги значується заворотами голови, хоч сам біль голови уступає. Хорий сильно ослабає і є пригноблений. Лице бліднe, хоч час до часу паленіє. Очі балушіють, зіниці розширюються, а губи висихають. В тім часі чоловік звичайно глухне. Горячка постійно висока, хоч живчик остається майже правильний. Язик висихає. Черевні болі змагаються. Час до часу наступає запір (твердий відхід калу), а коли є розвільнення, то кал має жовтаву краску, так як горохова юшка. В тяжких випадках тифу хорий, особливо в ночі, дістає напади маячіння і деколи серед маячіння кінчиться його життя.

В тім самім часі кишки хорого, що в них розмножилися зарязки тифу, можуть передертись, а тоді наступає загальне запалення черевної ями і смерть чоловіка.

Третій тиждень недуги є важний через небезпечні комплікації. Хорий тратить вагу тіла, виглядає наче кістяк. Горячка стається неправильна: звичайно рано нижча, а пополудня вища. Живчик 100 до 130 на мінуту. Маячіння змагається. Серце більше ослаблене; живчик вдаряє скоро, але неправильно. Зараза може перенестися до леґенів і спричинити свого роду запалення. При тому хорий дуже впадає на силах, бо не має вже енерґії дальше змагатися з недугою. Найбільшою небезпекою є тоді т. зв. продертя кишки, що спричинює загальне запалення кишок, кровотоки і смерть.

Любов.

Вона: Ромку, чи ти справді любиш мене?

Він: Направду, чогож я мав би робити виїмку з тобою?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Побіда української пісні.

Дня 21-го і 22-го серпня с. р. в місті Шикаґо Український Хор під орудою діріґента Л. Сорочинського здобув дві перші нагороди. Першу нагороду на місто Шикаґо, другу **першу нагороду** на пять стейтів, на конкурсі хорів і оркестр славного американського денника „Шикаґо Трибюн". Згадуючи за те, мимоволі приходять на думку незабутні пророчі слова Т. Шевченка:

„Наша дума, наша пісня,
Не вмре, не загине...

В Шикаґо живе кілька тисяч українського населення і між тими кількома тисячами Українців є свідомі сини і дочки українського народу, які не мають можливости стати зі зброєю в руках в обороні української держави та українського народу, але користуються духовою культурною зброєю і нашою славною чудовою піснею і кладуть цеглинки під будову **Вільної Соборної Української Держави.**

В дні перед конкурсом шикаґовська громада була сильно нервово настроена, питаючи себе: „виграєм, чи програєм". Ті громадяни, які були за той невеликий гурток співаків, що спокійно і з вірою в перемогу зі своїм діріґентом працюючи днями і ночами, щоб українського імени не посоромити, а здобути або в дома не бути, мають тепер повну сатисфакцію.

Минулого року той самий хор виграв також першу нагороду, однак в попереднім році було лекше дістати нагороду, бо було само місто Шикаґо і небагато хорів до змагання. Сего року було кільканацять хорів з ріжних стейтів і майже кождий з них був великий і добре вишколений. Так, приміром, муринський хор складався з поверх 100 членів, інші хори були теж великі, а ще й до того мали імя вироблене тому, що у декотрих з них була держава, а декотрі істнують вже літами і через довгі літа праці у них набралося рутини. З такими то великими конкурентами прийшлося змагатись нашому українському хорові, який складається зповерх 50 осіб.

Дня 21-го серпня у вечорі український хор співав з шикаґовськими хорами і вже в північ було надруковано, що Українці виграли першу нагороду, а також по радіо рознеслась вістка, що першу нагороду одержав український хор. Яка радість була тоді на серцю в кождого, й не один слухаючи радія, втирав з радости сльози.

І тут мимоволі насуваються на думку слова деяких вузкоглядних людей, котрі кажуть, що пісня маловажна справа і що мистецтво не причиняється до визволення свойого народу. А мистецтво це теж зброя і то велика, бо нею воюється без упину, й то головно в часі мира, коли зброя мовчить.

По виграню першої нагороди дня 21-го серпня не кінчалися змагання, бо приходив важний день для українського хору, який мав стати до змагань з кількома хорами з ріжних стейтів дня 22-го серпня.

Конкурс відбувався цілий день і судді до вечора держали в тайні, хто виграв першу нагороду, на те, щоби проголосити аж у вечорі перед 140,000 людьми. Кождий з нетерпеливістю спішив на площу, звану „Солджерс Філд", щоби довідатися про долю своїх співаків чи музикантів. Якась невидима сила гнала людей до тої площі, що аж лячно було дивитися на той шалений гін машин. І тут на дорозі також відбувалися змагання за се, хто має сидіти, а хто, під стадіюм стояти, бо дійсно, коли заповнилося велике стадіюм, то не могло вмістити коло 20,000 людей.

Мені також хотілося бути на тім великім святі і побачити та почути висліди. Лишаю канцелярію і разом зі співробітниками спішимо, щоб дістатися в середину, однак по дорозі, ідучи до стадіюм, я побачив одного Українця, шикаґовського громадянина, несучого щось дуже велике на плечах. Дивлюся: спітнів, шпортається, однак біжить. Я його ледви спинив і спитав з цікавости, чому він один не йде на конкурс, а взявся в такий день до праці? А він мені, на моє велике здивування, каже: „Я несу радіо, позичене у кума, бо моя жінка співає, а нема з ким дітей лишити, щоб піти послухати, а так я і мої діти будемо слухати вдома"... Та треба не забувати, що того дня не був се лиш один випадок.

Неодин Українець сидів біля радія, чекаючи до пів до дванацятої в ночі, коли то вже нарешті оголосять, хто виграв. Бо було велике зацікавлення.

За якої пів години мені якимсь чудом вдалося дістатись на площу, яка була вже переповнена. І коли я глянув згори на півокругле стадіюм, то побачив десятки тисяч голов, належачих до ріжних націй, які немов хвилі на морі то взносилися то падали вниз... Коли трошка успокоїлося, то знову набиралося враження, що бачиться велику долину, засіяну маком та іншими цвітами... Це все зливалося в одну цілість і та ціла маса творила в тім часі немов одну велику родину. Всі тішилися, були веселі, щасливі, а з їхніх уст давалися чути тільки короткі слова в ріжних мовах, що при замкнених очах давало враження клекотіння вулькану... В тім часі навіть природа сприяла тому святочному вечерови... Небо було синьоголубе, без одної хмарки... Якраз, коли мала починатися програма в год. 7.30, сонце починало заходити в повній своїй природній красі, розливаючи яркі проміні і лишаючи по собі чудовий літний вечір... Одна частина того Стадіону є облита озером, над яким літали ріжні птахи, також радіючи, що їм довелося бачити таку велику масу людей...

З другого боку Стадіону стоїть музей — похмурий батько старої культури, бережучи свої скарби, який також був свідком того великого свята, доповнюючи свою колекцію культурним скарбом нових часів, ріжних народів, а між ними й Українців.

Коли зайшло сонце, то тоді, немов умовлюючись, прийшли великі військові рефлектори, які освітили цілу площу, кидаючи ріжнокольорові світла й даючи в той спосіб знати про початок програми.

Учасники конкурсу занимали свої місця на спеціяльно призначеній плятформі, де був напис, хто яке місце занимає. Між іншими було написано великими буквами „Юкраїніен Корус". Як я побачив цей напис, то мені аж серце почало скорше битися в грудях. За яку хвилю український хор, гарно вбраний, виходив немов з великої святині культури через похмуру браму. На переді йшли дівчата з гордо піднесеними головами, ступаючи повільним, але певним кроком, за дівчатами йшли мущини в ріжних козацьких, парубоцьких і гуцульських строях, що становило дуже мальовничу картину, бо при їх появі публика зустріла їх довгими та щирими оплесками.

Точно в год. 7.30 почалася програма з таким порядком: На великім підвищенню звився розпорядчик, котрий проголошував точки. Першою точкою був вихід 36 оркестр, які грали ріжні марші. Між іншими бачив я таке: виходить оркестра зложена з пятнацяти осіб і грає на своїх народніх інструментах чудові шотляндські мельодії, що нагадують наші гуцульські сопілки та трембіти. Перед виходом кождої оркестри розпорядчик проголошував, яка оркестра виходить і чи виграла яку нагороду. По виході оркестр почалася співоча програма, жіночим хором. І так через цілу програму мішалися хори з оркестрами. Все йшло по азбуці. Одним з найцікавіших моментів в часі тої програми була хвиля, коли всі нації представляли свою націю десятьма дівчатами, убраними в народні костюми. Кожда нація несла з собою прапор. При виході світла були згашені, а тільки великі рефлектори кидали ріжно-кольорові проміні, що доповнювало красу народніх костюмів. Безперечно одним з найкращих костюмів був костюм український. Нетерпеливо чекали Укрвінці виходу своїх представниць, бажаючи також почути свій рідний гимн „Ще не вмерла Україна", бо при кождім виході нації грали їхній гимн або патріотичні пісні. Та, на превеликий жаль, українського гимну з якоїсь причини не грали, а Українці маширували під звуки маршу Садовського. Неабияка радість була в серцях Українців, коли разом з іншими державними народами, як американським, англійським, німецьким, французьким, італійським і т. д., стояв український, однак один тільки бездержавний. Та хочеться вірити, що вже недалекий той час, що український прапор буде державним представником 40-міліонового народу та **Вільної Соборної України!**

Біля год. 11.30 по проголошенню нагород ріжних хорів і оркестр приходить черга для українського хору, і для українського імени. І проголошують, що першу нагороду з мішаних хорів на всі стейти, які беруть участь у тім конкурсі, дістав **Український Хор з міста Шикаґо** під проводом Л. Сорочинського, який буде співати на радіо. В ту хвилю понеслися звуки української мельодії по цілій Америці.

І так український хор побідив. Ми всі радіємо і щасливі. Кажемо: ми виграли, забуваючи одно: спитати себе, чим і чи ми помогли йому виграти, і чи на тім конкурсі має бути кінець праці того хору?

Ті що бажають добра українському народові, так не думають, а вже плянують, як здобути першу нагороду на світовій виставі у 1933-тім році, де будуть представники цілого культурного світа. На це треба звернути велику увагу і не бути байдужими, бо це річ великої ваги для української еміґрації в Америці, а також для будучої української держави.

В теперішнім положенню Українців одинокою зброєю є наше мистецтво, яке може обєднати людей ріжних політичних чи релігійних переконань, бо шикаґовський хор складається з людей ріжних перконань. Це не значить, що треба „валити" хори по своїх орґанізаціях, скажім хори церковні, при народних домах і т. п. Ні, вони мусять істнувати, бо тільки з тих хорів можна вибирати найкращий матеріял до одного хору, котрий був би исто мистецькою орґанізацією. Тут належиться признання всім діріґентам, котрі в самих початках працюють над поодинокими здібними людьми, приготовляючи їх до того великого хору. Бажаним булоб, щоб українське громадянство в Шикаґо, яке зрозуміло ідею хору і прийшло йому тепер з більшою моральною і матеріяльною допомогою, дало йому можність розвиватися та дальше працювати для добра українського імени, збільшитися принайменше до сотки співаків, та дати йому змогу не тільки виступати на пописах, але також виступити з повними українськими концертами в Шикаґо й околиці на більших американських сценах.

Я від себе бажаю Урядови Хору, всім його членам і п. діріґентові найкращого успіху у їхній тяжкій праці, яка приносить славу і честь Україні.

Василь Авраменко.

—o—

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Виборча відозва.

Виборчий Український Комітет міста Филаделфії видав слідуючу відозву:

Українці, Горожане Злучених Держав у Филаделфії!

Тоді, коли ми вибиралися за заробітком до Америки, ми не думали оставатись тут на завсіди; більшість з нас плянувала поворот у рідні сторони. Одначе обставини змінили наші пляни, ми рішились вибрати сю державу за нашу прибрану вітчину і стати добрими горожанами сеї держави, яка дала нам притулок і нагоду провадити в спокою своє життя. Як горожани Злучених Держав, ми повинні перебрати на себе обовязок брати живу участь в політичнім життю сеї держави і сим дати доказ своєї льояльности до Злучених Держав, як рівнож показати Американцям нашу здібність орґанізаційну і сим причинитись до звеличання нашої рідної України.

При консолідації наших сил та при помочи наших приятелів, як Литовців, Росіян, Словаків, Сербів та Хорватів ми маємо дуже добру нагоду показати нашу силу в виборах до міських урядів в Филаделфії. Обовязком кождого горожанина Українця є виступити солідно до виборів. Не тільки самому, але також з жінкою і дітьми понад 21 років.

Українці в Филаделфії висунули п. Михайла Дармограя в кандидати на міського суддю (маджістрейт). Наш кандидат є капітаном американської Армії, щирий український патріот, відданий цілою душею українським справам і було би великою користю для нас мати його на уряді міського судді.

Річ ясна, що кождий Українець повинен віддати свій голос на него. Щоби мати право до голосовання, треба зареґіструватися в своїм дистрикті.

Останнім днем реґістрації є день 5 вересня (септембер). Правибори 15 вересня.

Перше всего кождий з правом до голосовання мусить зареґіструватись. Отже всі як один до реґістрації 5 вересня (септембер), а потім до виборчої урни. Коли виберемо свого кандидата, це буде для нас великий поступ вперед.

Виборчий Комітет.

— Стидайся, хлопче, говорити таке погане слово! Обіцяй мені, що більше ніколи не скажеш його, то дам тобі десять центів.

— Дайте мені доляра, то я скажу вам ще поганіше.

—o—

Для запамятання.

Жінка (до чоловіка): Знаєш, ти конче повинен дати відфотографуватися.

Чоловік: Навіщо? Для кого?

Жінка: Для мене. Ти так рідко буваєш дома, що я боюся, аби не забула зовсім, як ти виглядаєш!

—o—

Вчителька (до ученика): — Коли я скажу: „Я була гарна" то це буде час минулий, а коли скажу „я є гарна" — то що це буде?

— **Ученик:** Брехня.

ТАРЗАНІВ СИН.

(26)

Дерево було всього кілька кроків від нього. Груба галузь нагнулася яких десять стіп від землі. Як хлопець скочив до галузи, львиця скочила за ним. Як малпа, він підтягнувся на галузь. Велика лапа львиці зачепила його легко. Один пазур захопив його штани й роздер їх. Львиця пігнала далі, а він лишився на дереві напів нагий.

—o—

Акут з поблизького дерева лаяв львицю. Хлопець вломив галузку та почав дражнити львицю, як двацять літ тому це робив його батько. Львиця пінилася коло дерева якийсь час, а відтак відійшла поважно в корчі. Позбувшися її, хлопець і Акут вибралися в дальшу дорогу.

—o—

Малпа сварила хлопця: „Так тобі треба. Як хочеш тут жити, мусиш уживати вух і очей і носа". Тої ночи хлопець сильно мерз. Його спідня одіж не була груба, але все таки давала йому теплоту. А на другий день він смажився на сонці, бо вони знову йшли широкою й бездеревною площиною.

—o—

Цілий місяць вони так мандрували. Хлопець скоро вивчив закони джунглі, його мязи ствердли та приноровилися до нового життя. Він пізнав, що йому приходить це зовсім природно скочити з дерева на дерево. Навіть на висоті він не чув ніколи завороту голови, а як уже навчився пускати галузу з рук, він умів уже переходити з дерева на дерево не гірше від Акута.

—o—